

ВИСНОВОК

щодо проектів законів про внесення змін до Закону України
«Про доступ до судових рішень» щодо запобігання розголошенню відомостей
досудового розслідування
(реєстр. № 7033 від 9 лютого 2022 року,
реєстр. № 7033-1 від 24 лютого 2022 року)
та щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо
запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень
(реєстр. № 7033-д від 13 січня 2023 року)

За пропозицією Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Комітет повторно розглянув на своєму засіданні 1 травня 2024 року (протокол № 159) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про доступ до судових рішень» щодо запобігання розголошенню відомостей досудового розслідування (реєстр. № 7033 від 9 лютого 2022 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В. та Міньком С.А. (далі – Законопроект № 7033), проект Закону про внесення змін до Закону України «Про доступ до судових рішень» щодо запобігання розголошенню відомостей досудового розслідування (реєстр. № 7033-1 від 24 лютого 2022 року), поданий народними депутатами України Кабаченком В.В. та іншими (далі – Законопроект № 7033-1) та проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень, поданий за результатами засідання Комітету 10 січня 2023 року (протокол № 110) відповідно до частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України народними депутатами України Масловим Д.В. та іншими (далі – Законопроект № 7033-д).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект № 7033 розроблений для запобігання розголошенню відомостей досудового розслідування.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується внести зміни до Закону України «Про доступ до судових рішень» (далі – Закон), якими: 1) визначити, що судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання, крім ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у

задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, які підлягають оприлюдненню через один рік з дати їх виготовлення і підписання (новий пункт 2 частини другої статті 2 Закону); 2) виключити з частини четвертої статті 4 Закону припис про те, що загальний доступ до ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії забезпечується через один рік після внесення таких ухвал до Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – Реєстр); 3) передбачити, що суд загальної юрисдикції вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі, не пізніше наступного дня після їх ухвалення або виготовлення повного тексту, крім ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, які підлягають внесенню до Реєстру через один рік з дати їх виготовлення і підписання (частина третя статті 3 Закону в редакції проекту).

На думку суб'єктів законодавчої ініціативи, реалізація проекту Закону забезпечить нерозголошення відомостей кримінального провадження та дозволить зменшити випадки розголошення такої інформації, позбавить слідчі органи потреби в прийнятті постанов щодо обмеження повного та загального доступу до електронних копій судових рішень у Реєстрі.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект № 7033-1 розроблений з метою збереження таємниці слідства та недопущення розголошення відомостей досудового розслідування.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується внести зміни до Закону України «Про доступ до судових рішень», якими: 1) доповнити частину другу статті 2 Закону новим пунктом 2 та визначити, що судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання, крім ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, які підлягають оприлюдненню не раніше дня надходження до суду повідомлення про виконання такої ухвали; 2) виключити з частини четвертої статті 4 Закону положення про те, що загальний доступ до ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії забезпечується

через один рік після внесення таких ухвал до Єдиного державного реєстру судових рішень тощо.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект № 7033-д розроблений для запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень. Для досягнення цієї мети запропоновано на законодавчому рівні відтермінувати загальний та повний доступ до окремих судових рішень, внесених до Реєстру, а також обмежити оприлюднення окремої інформації в судових рішеннях.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України та Міністерство юстиції України за результатами аналізу положень законопроектів № 7033, № 7033-1 та 7033-д погоджуються з актуальністю піднятої проблеми, однак в своїх висновках до них висловило окремі зауваження та пропозиції.

Верховний Суд не заперечує існування проблеми розголошення відомостей досудового розслідування через відкритість інформації Реєстру в режимі повного доступу, яким користується значна кількість осіб. З огляду на це підтримує пропозицію відтермінувати оприлюднення та внесення до Реєстру окремих ухвал (зміни до частини другої статті 2 та частини третьої статті 3 Закону) та водночас висловлює деякі зауваження до законопроектів.

Рада суддів України підтримує прийняття вказаних законопроектами змін.

Міністерство юстиції України зазначає, що в цілому підтримує законодавчу ініціативу, спрямовану на запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень.

Міністерство внутрішніх справ України у своєму висновку до Законопроекту № 7033-д висловило ряд зауважень та пропозицій.

Міністерство оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують прийняття Законопроекту № 7033-д, водночас висловлюють ряд зауважень щодо нього.

Офіс Генерального прокурора в цілому підтримує пропозицію щодо удосконалення правового урегулювання питання збереження таємниці слідства та недопущення розголошення відомостей досудового розслідування в умовах дії правового режиму воєнного стану. Разом із тим, висловлює ряд пропозицій щодо окремих положень законопроектів.

Служба безпеки України висловлює ряд зауважень до Законопроекту № 7033-д та звертає увагу, що цей законопроект потребує доопрацювання з урахуванням цих зауважень.

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство з питань запобігання корупції ідентифікувало у Законопроекті № 7033-д корупціогенні фактори, зокрема:

необґрунтоване відтермінування повного доступу суб'єктів, визначених у пункті 2 розділу IX Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 19 квітня 2018 року № 1200/0/15-18, до інформаційних ресурсів Єдиного державного реєстру судових рішень, що ускладнить здійснення ними визначених законодавством повноважень;

встановлення дискреційних повноважень суду щодо визначення інформації такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню), під час направлення рішення до Єдиного державного реєстру судових рішень.

На думку Національного агентства з питань запобігання корупції, цей законопроект потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

На думку Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу, Законопроект № 7033-д в цілому не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України, окрім положень щодо обмеження загального доступу до судових рішень у кримінальних провадженнях та надання права суду визначати інформацію, що не підлягає розголошенню, які не відповідають цілям та принципам Угоди про асоціацію та можуть становити порушення статті 6 Конвенції. Проект Закону частково враховує міжнародно-правові зобов'язання України та потребує суттєвого доопрацювання з метою дотримання верховенства права та основоположних прав і свобод людини, а також усунення причин, що можуть зашкодити неупередженості суду при прийнятті рішень.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (*acquis* ЄС) зазначає, що Законопроект № 7033-д за своєю метою не суперечить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію, однак потребує доопрацювання з метою уникнення можливих порушень прав людини на справедливий суд та свободу одержання інформації.

За підсумками розгляду Комітет з питань бюджету прийняв рішення, що Законопроект 7033-д не має впливу на показники бюджету (реалізацію положень законопроекту належить здійснювати за рахунок та в межах видатків державного бюджету на забезпечення діяльності органів судової влади).

Комітет з питань антикорупційної політики дійшов висновку, що Законопроект № 7033-д відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Положеннями Конституції України передбачено, що питання судоустрою та судочинства визначаються виключно законами України (пункт 14 частини першої статті 92).

Згідно з статтею 129¹ Основного Закону України суд ухвалює обов'язкове до виконання рішення іменем України; держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку; контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Відповідно до статті 129 Конституції України одним з основних засад судочинства є гласність судового процесу.

У частині першій статті 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зазначено, що судові рішення, судові засідання та інформація щодо справ, які розглядаються судом, є відкритими, крім випадків, установлених законом.

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Обговоривши положення законопроектів № 7033, 7033-1 на своєму засіданні 10 січня 2023 року з урахуванням висловлених до них зауважень і

пропозицій, Комітет дійшов висновку про необхідність певного доопрацювання законодавчого регулювання порушеного у законопроектах питання, та відповідно до статті 110 Регламенту Верховної Ради України подав на розгляд Верховної Ради України.

Комітет також вирішив рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного сесії законопроекти №№ 7033, 7033-1 та 7033-д і за результатами розгляду їх в першому читанні за основу прийняти Законопроект № 7033-д.

Члени Комітету вважають, що під час підготовки до другого читання Законопроекту № 7033-д є необхідність у застосуванні статті 116 Регламенту Верховної Ради України в частині положень, що стосуються змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку», який набирає чинності 18 травня 2024 року.

Комітет звертає увагу, що законопроекти №№ 7033, 7033-1 та 7033-д постановою Верховної Ради України від 6 лютого 2024 року № 3562-XI включено до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

З огляду на зазначене, враховуючи приписи статей 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», статей 93, 111, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Переглянути висновок Комітету з питань правової політики від 10 січня 2023 року (протокол № 110).

2. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень (реєстр. № 7033-д від 13 січня 2023 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В. та іншими. У зв'язку з цим проект Закону про внесення змін до Закону України «Про доступ до судових рішень» щодо запобігання розголошенню відомостей досудового розслідування (реєстр. № 7033 від 9 лютого 2022 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В. та Міньком С.А., та проект Закону про внесення змін до Закону України «Про доступ до судових рішень» щодо запобігання розголошенню відомостей досудового розслідування (реєстр. № 7033-1 від 24 лютого 2022 року), поданий народними депутатами України Кабаченком В.В. та іншими, відхилити.

3. Звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень (реєстр. № 7033-д від 13 січня 2023 року) відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті Законопроекту, інших структурних частин Законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду

в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання Законопроекту.

4. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Маслова Д.В.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

